

Heli: Tervehdys, täällä äänessä Heli.

Tämän kertaisen Amos-podcast jakson aiheena on maa, joka on pinta-alaltaan Kaakkois-Aasian toiseksi suurin. Rajanaapureina tällä maalla ovat Bangladesh, Intia, Kiina, Laos ja Thaimaa. Naapurimaiden kulttuurit ovat vaikuttaneet ja sekoittuneet vuosi satojen aikana maan omaan kulttuuriin.

Ja Maa onkin satojen eri kielten ja heimojen asuinpaikka.

Maan virallinen nimi on Myanmar, mutta useat valtiot ja osa kansainvälisestä mediasta käyttää nimeä Burma. Myös maan virallisen kielen nimi on burma.

Tässä podcast-jaksossa mekin puhumme Burmasta, koska tällä nimellä haastateltu opiskelija kotimaataan kutsuu.

Burma on liittovaltio, joka on jakautunut seitsemään osavaltioon etnisten vähemmistöjen mukaan. Osavaltiot ovat muodollisesti itsenäisiä, mutta käytännössä valta on sotilailla.

Maan talous ei ole päässyt kasvamaan ja vakautumaan epävakaiden poliittisten tilanteiden seurattessa toistaan. Runsaista luonnonvaroista huolimatta suuri osa ihmisistä elää vaatimattomasti tai köyhyydessä.

Yhteiskunnan epävakaa tilanne, sodat ja vallankaappaukset ovat voineet vaikuttaa siihen, että henkisyys on alueella vahvaa. Suurin osa burmalaisista on theravadabuddhalaisia. Buddhalaisuus ei kiellä henkien olemassaoloa, toisin kuin vaikkapa kristinusko, ja niinpä henkien läsnäolo on edelleen arkipäiväistä.

Burmassa viikonpäiviä on kahdeksan, sillä keskiviikko jaetaan kahteen osaan. Päivä, jona synnyt on hyvin merkityksellinen. Tämä näkyy esimerkiksi siinä, että syntymän viikonpäivä on yksi osa henkilön nimeä. On myös suotuisaa tehdä jotkin työt tiettyinä viikon päivinä.

Numerologia vaikuttaa sekä buddhalaisuudessa että magiikassa, joten vaikkapa se montako ihmistä istuu yhtä aikaa auton kyydissä voi olla hyvin tärkeää. Myös myyttiset eläinhahmot näkyvät Burmassa monin paikoin ja symboliikka on olennainen osa kulttuuria.

Savon ammattiopistossa on burmalaisia opiskelijoita, ja Yulia keskusteli heistä yhden kanssa.

Yulia: Tervehdys kaikille! Täällä sammakkolammentielle tänään keskustelemassa burmasta ja burman kulttuurista Yulia ja meidän Sakkyn opiskelija. Kerrotko sinä lyhyesti kuka olet ja mitä sinä opiskelet?

Myint: Olen Myint. Tällä hetkellä olen opiskelemassa kodinhuoltajaksi Savon ammattiopistossa.

Yulia: Oletko kuinka monta vuotta opiskellut tätä ammattia?

Myint: Melkein kaksi vuotta.

Yulia: Sinun koko nimi, jos minä nyt osaan lukea ja lausua ääneen, on Kyi Myint Moe Khaing. Onko oikein?

Myint: Joo ihan oikein.

Yulia: Joo, sanotko sinä uudestaan?

Myint: Joo. Myint Moe Khaing.

Yulia: Tietysti minun korvaan kuulostaa eksoottiselle.

Kerrotko vähän, että miksi noin monta osaa ja mitä ne osat nimessä tarkoittavat?

Myint: Tarkoittaa, että esimerkiksi minun etunimi on Myint. Myint on minun syntymäpäivä. Esimerkiksi olen syntynyt torstaina. Torstaina kaikki ihmiset, miehet tai naiset ovat M. Ja sitten keskellä ja viimeinen on oman isän ja äidin viimeinen nimi. Ja siksi meillä on kulttuurissa pitkä nimi.

Yulia: Joo, eli monta osaa voi olla, niin kuin sinunkin nimessä onko neljä osaa?

Myint: Niin. Kotimaassa kolme osaa, mutta tällä hetkellä Suomessa pitää olla sukunimi. Siksi Kyi Myint Moe Khaing. Se on pitkä. Neljä osaa. (Naurua)

Yulia: Kyllä. Neljä osaa. Mutta jos minä kutsun sinua nimellä Myint – se on ihan oikein?

Myint: Joo, ihan oikein!

Yulia: (Naurua) Hyvä! Myint, mikä on sinun äidinkielesi?

Myint: Joo. Minun äidinkieleni on burman kieli.

Yulia: Onko se Burman virallinen kieli?

Myint: Kotimaassa kun minä huomaan, että on seitsemän heimoa, joilla on erilaiset kielet. Mutta pääkieli on kotimaassa burman kieli. Heillä on myös koulussa pääkieli, opiskelevat burman kieltä.

Yulia: Jos joku heistä puhuu omalla heimon kielellä, ymmärrätkö sinä heitä?

Myint: En ymmärrä. (Naurua)

Yulia: Kyllä. Kerrotko vähän mistä sinä olet kotoisin? Missä päin burmaa olet asunut?

Myint: Olen kotoisin Itä-Burmasta. Olen asunut Burmassa pääkaupungissa. Sen nimi on Yangon. Siellä on paljon ihmisiä. Minä asuin vain kaupungilla. Siellä on yli seitsemän miljoonaa asukasta.

Yulia: Jos ajatellaan... tässä Suomessa yli viisi miljoonaa.

Myint: Sama kuin se. Niin. (Naurua)

Yulia: Ja siinä kaupungissa yli seitsemän miljoonaa ihmistä.

Myint: Niin!

Yulia: Kuinka monta vuotta olet asunut siellä kaupungissa?

Myint: Olen muuttanut Suomeen vuonna 2016. Ja siksi olen asunut siellä kolmekymmentäviisi vuotta.

Yulia: Kertoisitko millainen sinun koti oli siinä kaupungissa? Missä sinä siellä asuit?

Myint: Joo. Minä asuin tavallisessa asunnossa kerrostalossa. Kaikki ihmiset ovat erilaisessa tilanteessa. Rahatilanne on kaikilla vähän eri.

Yulia: Kyllä, se riippuu tietysti omasta rahatilanteesta.

Myint: Niin, joo se on totta. Kyllä, kyllä.

Yulia: Kyllä.

Myint: Koska kotimaassa ei anneta mitään. Ei kukaan auta. On vain se, mitä itse etsii. Se tarkoittaa, että kun joku on sairas, sitten vain täytyy ensimmäisenä etsiä rahaa.

Yulia: Joo.

Myint: Semmoinen. Sitten he menevät sairaalaan. Kun ihmisellä ei ole rahaa, ei voi mennä sairaalaan tai jos on vain pieni osamaksu. He ostavat apteekista lääkkeen.

Yulia: Ja sanoit, että asuit kerrostalossa. Onko ne kerrostalot tai kerrostaloelämä samanlaista kuin täällä Suomessa? Kun tiedän, että Suomessa asut myös kerrostalossa.

Myint: Niin, kyllä. Suomessa on kaikki palvelut, kiva. Sama asunto, sama tilanne kotimaassa, mutta esimerkiksi vuokra-asunto tarkoittaa vain tyhjää huonetta. Ei mitään jääkaappia, ei mitään uunia, ei mitään kaappia. Vain tyhjää.

Yulia: Seinät ja lattia.

Myint: Niin, seinä ja lattia ja katto. Semmoinen. Niin, ihan hankala.

Yulia: Kyllä. Eli se oli ainakin uutta sinulle.

Myint: Kyllä.

Yulia: Kenen kanssa sinä olet siellä kerrostalossa asunut? Oliko teillä miten iso perhe?

Myint: Olen asunut kotimaassa minun äidin ja sitten minun pikkusiskon kanssa. Ja minulla on kaksi lasta ja silloin minun ensimmäinen mies ja minä erosimme. Siksi tosi hankalaa ja minusta tuli perheen pääihminen.

Yulia: Perheen pää.

Myint: Perheen pää, joo.

Yulia: Sinun piti huolehtia kaikista ja kaikista asioista.

Myint: Kyllä, niin niin.

Yulia: Varmasti ei ollut helppoa.

Myint: (Naurahdus) Niin ei.

Yulia: Entäs tällä hetkellä, asuuko sinun pikkusisko ja äiti edelleen Burmassa?

Myint: Niin.

Yulia: Kuinka useasti sinä pidät yhteyttä heihin?

Myint: Niin, mutta tällä hetkellä kotimaassa on sisällissota. Pitkän aikaa nykyhetkeen asti. Ja minä en voi mennä sinne. Ja tällä hetkellä olemme kerran viikossa puhelimesta videopuhelussa äidin kanssa ja siskon kanssa ja sitten perheen kanssa.

Yulia: Mitä heille kuuluu nyt?

Myint: No heillä on kaikki hyvin. Mutta joku iso ääni... esimerkiksi, minä en osaa sanoa. Alueen sisällä, silloin äiti ja perhe muuttaa erilaiseen paikkaan. Kun ääni loppuu he palaavat takaisin paikalle.

Yulia: Palasivat takaisin omaan asuntoon.

Myint: Joo sinne. Tosi hankalaa kotimaassa. Aina meidän päässä on "Etsi rahaa, etsi rahaa, etsi rahaa". Kun on etsinyt rahaa, sen jälkeen voi syödä, voi olla asunnossa hyvin. Ei mitään kirjastoa. Meillä ei ole esimerkiksi vapaapäivää.

Yulia: Kyllä ymmärrän. Todella surullista kuulla tällaisia asioita sinun kotimaasta. Mutta tietysti sinä olet täällä nyt Suomessa. Sanoit, että asuit viisi vuotta.

Myint: Joo. Ja kun minulla on asunnossa suomalainen naapuri. Tosi mukava ja tosi hyvä. Hän on rauhallinen ja sitten kiltti ihminen. Kaikki aina auttavat meitä. Esimerkiksi lapsi asiat, jotkut ruoka asiat. Ja sitten koulussa myös kaikki opettajat ovat tosi tosi erilaisia ihmisiä.

Yulia: Tietysti sinä olet jo pari vuotta opiskellut, että varmaan kohta... ei ole kauan, kun valmistut.

Myint: Joo, melkein kaksi vuotta opiskelen Suomessa.

Yulia: Olen kuullut, että olet todella ahkera opiskelija, mutta kysyn nyt Myint sinulta, että mitä teet vapaa-aikana täällä Suomessa?

Myint: Vapaa-aikana esimerkiksi viikonloppuna hoidan lapsia, laitan ruokaa, käyn heidän kanssa lenkillä ulkona. Ja sitten autan minun asunnon lähellä asukastuvalla.

Yulia: Joo!

Myint: Siellä on vanhuksia, ukki ja mummo. Sitten minä autan ja juttelen heidän kanssa.

Yulia: Mutta minua kiinnostaa myös burmalainen kulttuuri ja nyt sinä olet kaukana Burmasta. Sinä olet Suomessa. Mitä burmalaisesta kulttuurista pystyt säilyttämään ja tekemään? Vietätkö jotain juhlia tai laitatko jotain ruokaa, vai onko täällä jotain muita burmalaisia, kenen kanssa vietät aikaa? Kerrotko vähän siitä?

Myint: Suomessa on myös burmalaisia ihmisiä. Meillä on munkki Syvänniemellä. Joka viikonloppu lauantaisin siellä on ryhmä burmalaisia. Jotkut suomalaiset myös tulee ja käyvät siellä. Silloin ryhmän kanssa syödään ja puhutaan.

Yulia: Onko miten iso teidän yhteisö sitten siellä Syvänniemessä? Onko siellä kymmenen ihmistä vai noin kolmekymmentä?

Myint: Aina jonkun kotimaan kulttuurin juhlan aikana on 40–50. Jotkut tulevat eri kaupungeista vieraaksi, esimerkiksi Helsingistä. Siellä on myös burmalaisia.

Yulia: Joo, eli tämä Syvänniemi on aika tunnettu paikka.

Myint: Niin, joo. Tavallisena aikana on enemmän, joku viidestä kymmeneen henkilöä. Tällä hetkellä on koronatilanne. Siksi joku yksi tai kaksi siellä. (Naurua)

Yulia: Kyllä näin on, että korona on nyt iskenyt joka paikkaan. Mutta mikä on suurin juhla teidän kulttuurissa?

Myint: Joo, suurin juhla on joka vuonna huhtikuussa neljä päivää. Vesijuhla.

Yulia: Niin mä tiedän varmaan, että sitä vettä voi kaataa päälle. Mutta mites Suomessa? Huhtikuussa on aika kylmä!

(Naurua)

Myint: Joo, huhtikuussa on kylmä! Siksi Suomessa on vain pullossa vähän vettä ja sitä tiputellaan.

Yulia: Minäkin ajattelen, että Suomessa huhtikuussa voi olla todella tai onkin todella kylmä. Kuinka monta päivää sellainen vesijuhla kestää?

Myint: Mutta Suomessa vain yksi päivä.

(Naurua)

Yulia: Mutta jos se olisi Burmassa, kuinka kauan se on?

Myint: Neljä päivää.

Yulia: Neljä päivää!

Myint: Niin! Nuoret ihmiset istuvat asunnon sisällä.

Sitten esimerkiksi kaikki kaverit tulevat ja sitten laitetaan vettä hänelle.

Yulia: Kaikki tulevat kadulle. Ja mistä tulee vesi?

Myint: Heillä on mukana. Ottavat itse autolla.

Yulia: Jokainen ottaa.

Myint: Jollain repussa iso pullo. Päästä jalkoihin, siksi kaikki vaatteet ovat märkiä.

Yulia: No nyt minä ymmärrän, miksi Suomessa huhtikuussa vähän pullosta vain tiputellaan sitä vettä.

Eli minä voisin kuvitella, että kun sellainen juhlaperinne alkaa ja neljä päivää kestää

– silloin varmaan koko kaupunki osallistuu siihen.

Myint: Joo, kyllä.

Yulia: Onko sitten kaupat, koulut, kaikki muut toimistot, onko ne auki vai kiinni?

Myint: Kiinni.

Yulia: Sinä Myint kerroit minulle joku aika sitten yhdestä sellaisesta asiasta, jonka halusit tehdä kotimaassa.

Mutta sinulla ei ollut mahdollisuutta, eikä aikaa. Ja mitä sinä suunnittelet nyt. Teet sen täällä Suomessa.

Myint: Kotimaassa halusin myös tämän uskon asian, mutta kotimaassa etsin itse koko ajan rahaa. On tosi hankala tilanne. Ei anneta mitään. Siksi minulla ei ollut vapaata ja vain mietin asiaa. Mutta Suomessa minulla on koulu ja työ, ja siksi minun suunnitelma on: tällä hetkellä olen opiskelija, siksi minulla on kesällä kaksi kuukautta lomaa. Silloin heinäkuun alussa minä teen uskon asiaa viisi päivää. Koko viisi päivää munkin luona. Kaikki hiukset pois ja sitten vaatteet muuttuu. Laitetaan punainen, vaalea. Silloin vain uskon asioita. Ei mennä takaisin kotiin, ei mietitä mitään mies asioita tai lapsen asioita. Vain uskon asioita koko viisi päivää.

Yulia: Eli keskitytään pelkästään vain omaan uskontoon ja ehkä myös omaan kehoon, että kuka minä olen.

Joo, ja sanoit viisi päivää. Miksi viisi päivää?

Myint: Koska minun mies on lähihoitajan työssä, siksi hänellä on vain viikon loma.

Siksi minä teen viisi päivää. Kaksi päivää on hänelle.

Yulia: Eli sen voi valita kuinka monta päivää haluat?

Myint: Joo! Esimerkiksi viisi päivää, seitsemän päivää, sitten kuukauden, joku koko ajan.

Mitä me itse haluamme, voi itse valita. Ei pakollista. Kolme päivää, neljä päivää. Ei pakko.

Yulia: Ja tätä asiaa voi tehdä ihan kuka vain tavallinen ihminen, joka kuuluu esimerkiksi burmalaiseen kulttuuriin? Eli jos haluaa sellaisen asian toteuttaa, hän menee munkin luokse ja kertoo.

Myint: Niin, kyllä kyllä. Ulkomaalainen, ei ole vain burmalaisille. Kaikille ihmisille.

Yulia: Jännältä kuulostaa. Voin kuvitella jos viisi päivää miettii omia ajatuksia ja keskittyy uskontoon, voi hyvinkin rauhoittua. Mitä ajattelet, kun viisi päivää menee ohi ja sitten pitää palata kotiin, millainen Myint on silloin?

Myint: En voi enkä osaa sanoa. Koska tämä asia on minulle ensimmäinen kerta. Minä mietin, että tämän viiden päivän jälkeen pää ei ole sekaisin ja kaikki on rauhassa. Sitten en ole vihainen ja ei ole ärsyttävää, koska tämä on hyvä asia. Koko viiden päivän ajan on vain uskon asiaa. Esimerkiksi rauhallisesti istun. Nyt tällä hetkellä ja tavallisena aikana voin syödä mitä minä haluan syödä, kahden tunnin välein, puolen tunnin välein. Mutta silloin ei voi.

Yulia: No onnea sitten heinäkuun viiteen päivään! (Naurua)
Toivottavasti tämä onnistuu ja uskon tai näen, että se on sinulle todella iso ja tärkeä asia.

Myint: Kyllä.

Yulia: Kuulostaa jännältä, mutta onnea sitten siihen kesään sinulle!

Myint: Niin, kiitos!

Heli: Burmassa vietetään monia juhlia, mutta tärkein lienee huhtikuussa juhlittava uuden vuoden juhla, jota kutsutaan myös vesijuhlaksi. Tämän juhlan viettämisestä Myint kertoi äskeisessä haastattelussa. Uutta vuotta juhlitaan ennen sadekauden alkua ja perinteisesti juhliminen on kestänyt useita päiviä. Veden pirsrottelu toisten päälle ja rakennusten peseminen on rituaalinomaista puhdistautumista ennen uuden vuoden alkua.

Budhalaisuutta on harjoitettu Suomessa kauan, mutta pienellä väkimäärällä.

Suomessa on ollut buddhalaisia jo 1700–1800-luvuilla, sillä Karjalankannaksella palveli buddhalaisia kalmukkeja Venäjän kasakkajoukoissa. Kalmukit olivat kotoisin Kaspianmeren rannalla sijaitsevasta Kalmukiasta.

Heinäkuussa 2019 avattiin Kuopion Karttulan Syvänniemen kylällä burmalais-suomalaisen yhteisön buddhalainen Ratanasukhan luostari. Tähän luostariin Myint kertoi kesällä menevänsä viideksi päiväksi.

Tässä kaikki tällä kertaa, kiitos kun kuuntelit!